

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. переподруканем
чужинців не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 500 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словакині 30 ч.с., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Збіжжя адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Гостра справа.

Львів, 21. червня 1929.

Європейську пресу задивля мутна хвиля негостинності й обурення на британського прем'єра на його же передпідприємстві статті в „Сандей Таймс“, Франція та Югославія вже зложили свої протести з того приводу в британському міністерстві закордонних справ, а інші погрожують протестувати в найближчих днях. Стаття Мекдональда про справу національних меншостей — певною мірою лише, тільки підмажування трактатів, насочування меншостей до „протидержавної“ діяльності, руйнування миру.

Звідкіля таке обурення, перетикане погрозами і терором по адресі британського прем'єра?

Незавжди маршистські авгурі, спираючись на ліві трюхи під проводом амбасадора Адамі і прихильній співучасті Чемберлена (який для нац. меншостей закликає не тільки лояльність, але в дальній конвенції виминучу деанціоналізацію в користь більшості), „вирішили“ меншовесту проблему по лінії: „дехай буде, як буває!“ Навіть Штрессман остаточно спустив з люганського тону і приєднався до гармонійного маршистського хору. Львівляни мовчав, і цю мовчанку на радість прийняв та тиху угоду саме такою, а не іншої погоди меншовестової проблеми. З хвилюванням прийняття мадридського рішення Радою Ліги Націй справа меншостей впала на терені Ліги Націй. Правда, те рішення мало ще підтвердити версине загальною збірання Ліги Націй. Але це дурниця. Якщо Рада в тієї справі одностайна, то одностайним буде й загальне зібрання.

Тимчасом на безжурно-спокійній голови мадридських авгурі, як ірім з ясною неба, спалають тверді слова Мекдональда, які зачіпають не тільки питання меншовестової процедури в лоні Ліги Націй, але дещо ширше ставлять цілу меншовесту проблему. Мекдональд виставляє загальний принцип, щоб справи національних меншостей були трактовані в дусі взаємного пошанування, взаємного довіри і брання, вимагаючи успішної контролю в добу Ліги Націй; усунення технічних труднощів для вношення петицій; оголошення аргументів оборони держав, обвинувачуваних меншовестами; створення окремої комісії для справ меншостей при Лізі Націй з виключенням тайної дипломатії.

В своїй статті Мекдональд порушує взаємне відношення між меншовестами і державами, в яких вони живуть. Поминаючи ті „меншовесті“ території, які можуть бути об'єднані зі своїм матірним краєм, особливої уваги присвячує він „островам океану“, вимагаючи справедливості управління меншовестового питання в нутрі держав. Бо

„в інтересі миру мусимо поважно застановитися над тим, які права мусить бути признані меншовестам збоку держави і які обов'язки меншовестів супроти держави. Мусимо старатися шонай-менше осмислити те, щоб меншовесте населення не почувалося в державі, до якої політично належить, як у себе вдома, і тому могло співпрацювати в державному житті“.

Зокрема Мекдональд висуває домагання — ухвалення рішень в торожанських правах; шанування рішучіх законів і реалізації в законодавстві, адміністрації й шкільництві; завести автономію меншості там, де з огляду на чужі раси можуть бути створені окремі провінції.

Вульгаризує над теперішнім становищем меншостей в поодиноких державах, у відношенні до Польщі зазначає він, що „в часі ратифікації до трактатів на 27 мільйонів населення Польщі було 6 мільйонів чужої раси“, не боручи на увагу жидів як торожан „чужих расою“ (польська адреса перекрутила цю увагу, зрештою зменшуючи кількість „іноземців“, пишучи про „6 мільйонів німців“ в Польщі).

В дальшому порушує Мекдональд привабливу справу меншостей у Франції, гостро критикує чужинську політику Італії й німців і слов'янської меншостей в Італії. З черги виминучі над сербською хорватів в Югославії та потім кілька уваг про положення меншостей в Румунії, на Мадридині, в Грції й Болгарії, закінчуючи свою статтю побажанням на адресу Штрессмана:

„Д-р Штрессман заповів у грудні в Лівані після спойого вибуху протесту, спровокованого з іншої сторони, що вся проблема охорони меншостей розвинується на найближчому повному засіданні Ліги Націй. Кожний, хто бореться за забезпечення миру в Європі, в кишині серця багатьма йому дозлатні вислові“.

В статті Мекдональда впадає у вічі, що справу національних меншостей брав він загальною, не обмежуючи її до тих держав, що підписали меншовесті трактати, але й поширюючи на великі безтрактатові держави (на Італію й Францію). І тим треба пояснити той безмір негодування в італійській та французькій пресі, що їх побіжний і „протекторів“ вкладає на одну дошку з побіжними або протекторатними. Цю саму тезу загальності висунув також польський міністр закорд. справ Залеський, але з іншою метою, а саме, щоб при допомозі великих держав раз на раз вбити меншовесту проблему. Розглядаючи положення меншостей в поодиноких державах, вилучив він велике об'єднання з тією справою на заході і частинно на півдні, але не вилучив об'єднання з меншовестовою проблемою в середньо-східній Європі (головно в Польщі і Румунії), і тому обмежився до загальних, не досім вірних уваг на цю тему.

Обезпечення Франції.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, у червні 1929.

I.

Всі тутешні газети говорять багато про книжку капітана Рока, співробітника головного поділення військового, що появилася нещодавно під заголовком „Обезпечення Франції“ (Rocques La sécurité française). Книжка ця — тая темат, які вона порушує, — присвячено тут уже не десятки, а сотні статей і критичних розглядів, прихильних і неприхильних: нема сумніву, що предметом своїм вона торкається одного з найважливіших питань (може навіть просто: найважливішого) сьогодення французької національної політики. Зокрібно торкається вона важких питань акордонної політики Франції і питання її заграничних союзів. Хто хоче розуміти теперішні проблеми французької, а з ними й міжнародної, тому не годиться перейти байдику попри міркування і висновки сотника Рока; можна з ними погоджуватися, або їх відкинути, але знехтувати їх не можна.

Не наша річ хвалити або гудити думки видатного французького старшини — доволі з час буде об'єктивно переказати, що в них оскопне суттєве.

Зробити це тим легше, що автор лише просто і ясно і точно формулює свої дедіції.

II.

Він каже: „Обезпечення країни, це сума військових і дипломатичних гарантій, які дозволяють країні супокійно й в довір'ям гадити на будучу збройну конфлікти, які-б вони і не були небажані“. Правда, мирові і політичній договори устанавлюють мир і осуджують війну. Однак навіть найважливіший „абокарський міротворець“, Бріан (а з ним і чеський Бенеш) перебічає випадки — ось як прилучення Австрії до Німеччини — які „означувалиб війну“. Значить, каже автор, військові запоруки є неминуче потрібні, навіть як і становища найгарячіших визнавань Союзу Народів. Для країни, як Франція, „виставленої і отвортої“ (каже автор) на найди, першою запорукою безпеки були, є і завіси будуть кріпкі границі.

На погляд сотника Рока (та всіх французьких військових старшин) теорія Версайського договору або не розуміли ваги безпеки, легки захистити кордони, або не зуміли добути згоди союзників на них. Як відомо, маршал Фош вимагав від Рену як східного кордону Франції; замість неї Франція ладилася дістати на півночі, на північному сході і на сході ті кордони, які нахилювали й були її противники 1919 р., після перемоги над Наполеоном. Ці кордони були перемоглими в 1919 року так виражені, щоб союзники

ПАНИ НЕ БОІТЕСЯ.
що Ваші дорожчинності, футра, суконки, постіль і т. п. заберуть вломники в часі Вашого поїзду на селі? Це може дуже легко статися, тому обезпечіть своє майшак від крадіжки з вломом в **Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“** у Львові, вул. Руська ч. 20.

На всякий випадок справа з порушенням з повною цивільною відплатою. Не важко, чи автором цієї знаменитої статті є лідер зембудівництва чи прем'єр Великої Британії, себто чи її автором є Мекдональд аперез двох місяців чи аперез тижня, а важко те, що ту справу порушує авторитетним політичним діячем широкого розміру.

В Мадриді формально притуплено гостроту меншовестової, а разні: національної проблеми. Та по суті вона нічого не втратила зі своєї життєвої, реальної гостроти. Бритійський прем'єр своєю статтею знову поставив її на порадок актуальних справ, виринуючи „компромісове“ становище в Мадриді Штрессмана. А це дає осову думати, що у вересні та справа знову стане більш актуальною і ширшою — розуміється, — якщо Мекдональд розпорядиться відповідним інформаційним матеріалом.

могли якнайменше знов відвертис до Франції, якщо вона хотіла знизюватися в нутр, належних Віденського Конгресу; тай справді перейшли тям кордонами аж два найди.

III.

Єдиною надійною й твердою обезпечкою держави є військові кордони, тобто визначені військовими спеціалістами — не пташею впеняти соти. Рок, а з ним і вся військово-географічна доктрина. Класичний зразок: Коли Австрія 1866 року віддавала Венецію Італії, австрійський генеральний штаб сам визначив нові кордони між Італією і Австрією — кордонів цих австро-угорська армія захистила під 1915 року розміром легко перел переважувалими силами Італійськими, і швидко тільки внутрішній розклад п. і ж. армії в осні 1918 року дозволив Італійцям їх переступити. Моги би про це чимало розказати й наші воляки, а Галичани й Буковинці, що коротали свій вік у скелях Красу і Долюмітій...

Протилежний зразок: в суперечності до вимог пруського генерального штабу Вісмарк 1871 року полишив Франції твердиню Бельфор — маючи цю твердиню в своїх руках, французи зарезали такі а перших днях війни 1914 року завали цілу лінійну Зундгар і до самого кінця війни зберіли її в своїх руках, проти всіх зусиль німецького протинаступу.

IV.

Ні, повторює соти. Рок, справжні військові кордони — не химера. Хто їх не має, той мусить замість них побудувати собі цілу систему оборони, відповідячу засобам і методам новітньої війни.

Система оборони укрупнена, потрібна особливо країні, яка є „населена“ і не має найменшого резону шукати нових війн, та з якою мають свої порухи — інші держави, менше насичені, менше одозлені тим, що мають. Нічого з дозв'язати, що теперішній Франція, насичена Версайським миром, вилучає собою елемент міжнародного консерватизму в Західній Європі; вона тільки хотіла би зберігти набагато 1919 року — ті воєні земелі, ті воєні дощечки й не треба. Віда тільки, що не всі інші європейські народи з держави таксамо насичені в одозлені мировими договорами в обставинах, які договори ці їм наклали і які можуть бути змінені хіба тільки новою війною...

Ще один історичний спогад. Коли 1813 року розпочався відпорот Наполеонських армії і коли над Францією нависла небезпека відзатного напад, французі ратом і грохи за цілою спостережжю, що нічого з останніх 20 років не перебічало задля охороми війної землі. Тоді старий

Карно, колишній творець і організатор армій Республіки, звернувся до Наполеона з порадою і пропозицією швидко відновити стару (з часів Людовика XIV) твердиню систему Вобана і під владою цієї системи ставити чоло нападowi ворожих союзників. Порада була наука, але відкинула її Наполеон. Замість боронитися за старими фортецями, він волів погнатися до Ватерлоо.

Ось кілька думок, виражених в книжці сотника Рока. Вони доводять, що безпеченство країни ґрунтується на даних географії й історії, та складається з елементів технічних і матеріальних; політика міжнародних договорів і союзів тільки тоді буде доцільна і надійна, коли вона буде ґрунтуватися на тверезому плануванні і об'єктивній оцінці особливостей природної границі кожної даної країни і нації.

В. П.

За океаном.

Нова Управа „Українського Народного Союзу“.

Американська „Свобода“ з дня 21. травня ц. р. повідомляє: Шестий день 17-тої Конвенції УНС застав всіх делегатів перемучених і нервових, бо кожний мав ще якийсь внесок чи запит, з тит час минав скоро й Конвенція мусіла закінчитися. Переведено дискусію над поширенням „Свободи“, діточим журналом і сиротинцем. Комісія прохала призначити понад сотку запомог. „Свобода“ має видаватися далі в такій виді, як досі, але в міру зросту фондів буде збільшена бодай під неволю. На допомогу країні призначено 3.000 дол., між іншим 1.000 дол. на „Рідну Школу“. Новий Головний Уряд УНС представляється так: головний передсідатель: Микола Мурашко; головний заст. предс.: Василь Гришко; головна заст. пред.: Юлія Ваволяк; гол. рекорд. секретар: Іван Каштанюк; гол. финанс. секретар: Роман Слободян; головний касієр: Василь Левчик; завідаваль „Свободи“: Семен Язловський; контрольна комісія: д-р Клодницький, О. Шараварко і Гр. Пипюк; головні радні: д-р Клям, інж. В. Малевич; Т. Михальчук, Анна Бойка, С. Слободян, С. Заболоцький, о. В. Сполітакевич, М. Розуміло, А. Питар, П. Стадник.

День „Рідної Школи“ у Філадельфії.

Дня 2. червня ц. р. влаштовано у Філадельфії святочний обід, присвячений в цілому „Рідній Школі“. На свято приїхав делегат „Р. Ш.“ Л. Ясінчук. Святочний обід почався діточою театральною виставою, що її відіграли малі школярі з української школи ім. Івана Франка при Січовому Домі. Ставили двоактову штуку В. Софронова „Свято Весни“. По виставі відбувся концерт, на якому співав мішаний хор драматично-співачького кружка ім. Шевченка. По концерті відбулося віче, присвячене справам „Рідної Школи“. На ньому виступила велика промова про шкільництво у старому краю п. Л. Ясінчук. По рефераті зарядив голова віча п. В. Левницький збірку на „Рідну Школу“. Зібрано готівкою 150 доларів, а крім того багато осіб і організацій декларувало значні суми. Віче закінчилось вибором комітету, що має далі продовжувати збірку на „Рідну Школу“.

М. БРИЛИНСЬКИЙ.

ЛИСОНЯ.

(Спомин.)

Не хотілося нам йти з каварні. До гостиниці спати? Чи планувати по вулицях? — „Кельнер, ще вина!“ Цей, а російський фронт пив лиш горілку і не пив. — Глядів десь далеко перед себе, в кут сааі...

„Ех Лисоня, Лисоня!“ — зітхнув.

„Що не за Лисоня?“

„Горбок такий під Бережанами. Лисом покритий. Не вийде він з пам'яті ніколи тим, що брали участь у бою за цей горб, а властиво за Бережани.“

Посаухайте: На подумки, за лісом яр, за ним другий горб, голий, і Потутора. Цей другий ми ще тримали одним курінем нашого полку. Нас дали до Бережан на відпочинок, в ваплату за відпочок. Добре нам там жилося. „Чи ти знаєш, брате“, — звернувся до мене — „що це значить не бачити майже рік жінки? Просто. не бачити аніччого, хоча би бруду, подертої спідниці? Не маєте поняття, що значить нераз, у відповідних обставинах „голод жінок“. Від найстаршого віком до наймолодшого, від найнижчого ступеня до простого стрільця — все голодними очима гляділо за жінками. Стари, бруди, хори, вовсім апатичні — байдуже, Аби їли!“

Сам мужово Ашля нараз боротьба за жінку. Сім бачи раз, як наші стрільці викидали турків з кімнат, за що ті, з кімнати, кидали червоні вікно до середини ручну гранату. Новочасні трюки бачи за гарну Олену, повада?...

Конвенція Українського Робітничого Союзу.

У Скрантоні відбулась конвенція запомого-во-асекраційного Т-а „Український Робітничий Союз“. До езекутивні вибрані: Петро Дутчак, як голова, Степан Коршан, як фінансовий секретар; Теод. Миник, як рекордовий секретар, д-р М. Тацій, як касієр і Автін Батюк як менаджер. Редактором пресового органу Союзу вибраний Микола Цеглинський.

Закінчення 11-зітнього процесу.

У Дітройті тягнувся цілих 11 літ процес за посідання греко-католицької церкви св. Івана Хрестителя. Саме минулого місяця цей процес покінчився так, що власниками церкви на основі православної присуди стали греко-католики. З американської преси довідуємося, що все майно церкви, разом з нєю, має меншу вартість ніж ті кошти, які зужито на ведення процесу. Процес вієс між греко-католиками і вірними автокефальної української православної церкви.

Промова посла Лучковича в канадійському парламенті в обороні українських імїгрантів.

Дня 28. травня виступив пос. Михайло Лучкович — як про це повідомляє американська українська преса — велику промову в канадійському домініляльному парламенті в обороні української імїграції. У промові зазначив він, що в Канаді помітно останніми часами дивну і шкідливу для держави агітацію проти українців і взагалі проти нових канадійців, що прийшли туди не з Англії, а з інших країн, а яких тому називають чужинцями та ставляться до них взагалі згірдливо. Далі промовець пригадав відполну агітацію проти українців, що велася в земі минулого року. Несовісні агітатори твердили тоді, що українці єдиною своєю силою як окрема група проти канадійців англійського походження. Крім того казав пос. Лучкович на шкідливу пропаганду протестантського єпископа Лойда проти українців. Взагалі українських емігрантів вважається другорядними. В тому місці перебив послові міністр імїграції Форк, кажучи, що імїграційний закон не знає таких ріжниць. У відповідь на це заявив пос. Л., що не в тім річ, чи такі ріжниць є чи не єма їх у законі, а річ у тім, що до них йде у житті, а до того допустити не можна. Бо як канадійці англійського роду, от хочби й міністри, люблять і тепер свій рідний край, так само люблять свою батьківщину і українці. А це не є ніяка хибя, а навпаки гарна прикмета їх душі. Українські діти в канадійських школах належать до найліпших у науці та отримують відзначення. А що булоб, якби це були діти канадійців англійського походження і їх авалиб „брудними емігрантами“? По промові пос. Лучкова промовляли пос. Маніон (б. міністр почт), а далі пос. Ворд. Обидва вони признали повну слушність вимогам посла Лучковича та висловились з повним признанням про його промову. Так само з признанням висловились про цей виступ канадійський оттавський шоденник „Ди Ситизен“. І ми можемо тільки повітати такий гідний виступ нашого земляка в Канаді в обороні доброго імені та гідності у української імїграції.

3 польських справ.

Президент республіки на Волині. — Гостювання чолових представників європейського соціалізму у Варшаві. — „Польська конституція мусить бути зміненя...“

Давно заповідані відвідини през. Ігн. Мосціцького на Волині відбулися в офіційних рамках у дні 17. до 19. ц. м. Вовоада Юзефський і підчинені йому адміністративні чинники віддавна підготовляли прийом волинських чинників для президента республіки. На день 18-го ц. м. змобілізовано до Луцька селяни, відділи військової підготовки, шкільну молодь, представників товариств, організацій то-що. Прибрано теж доми. На зустріч президентові Мосціцькому вїхав до границі волинського воєводства воевода Юзефський з урядовцями і представниками громадянства. В імені українського населення вітав президента при візді на волинську землю безсичний посол Богуславський.

Президент Мосціцький, прибувши до Луцька автом, спершу відвідав римо-кат. собор, де його зустрічав єпископ кс. Шельонжек. Звітливо подався президент до православного собору, анатий кременецьким єпископом Симоном в оточенні духовенства і відділом 24 полку піхоти. Після богослуження хор відспівав в честь президента „Многія лета“ і „Боже, цюсь Польскі“. З черги подався президент до церкви Брацтва Чесного Хреста, де — повитаний церковним старостою, вислухав — як звітмовлює ПАТ — привітальної адреси, відчитаної корифеєм української літератури Модестом Левницьким, який вручив п. президентові в гарній шкур'яній оправі грамоту зі змістом згаданої адреси. Від пораги святині провів п. президента о. мітраг Пашевський в асисті духовенства до спеціального фотеля, усташеного перед вітарем. Після відправи богослуження й уділення благословення п. президентові о. Пашевським, хор відспівав „Многія лета“.

З церкви Чесного Хреста подався президент до євангеліської церкви, до караїмської кенеси і до жидівської синагоги.

На перегоновому полі відбулася перед президентом дефіляда делегацій „всіх станів, всіх верот, всіх суспільних відломів, всіх національностей і віроісповідань“. Цій дефіляді крім президента придилялися міністри Кюн і Станієць. Крім населення в дефіляді брало участь військ. військова підготовка, школи і делегації сія ти повітів.

З черги відбулося посвячення летунського порту, а описав у воєвідстві відзначення урядовців і деяких громадян відповідними відзнаками. Вечером президент приймав делегації суспільних організацій, як: „Зайонску стрілецького“, союзу осадників, кооперативних і хліборобських організацій, купців, помішників і т. і. Українську національну репрезентували делегації карбування „Рідна Хата“ і редакції „Української Ниви“. Прийом у Луцьку закінчено раятком у воєвідстві.

Другого дня рано президент відвідав „Польську Матерку Школу“. З Луцька подався президент до Дубна, де ватав його 43 полк піхоти, бурмістр Триба, кс. пралат Кузьмінський в імені

А недалеко за горбком йшли буденні перестрілки, гранати й гранати розганяли а длоші військову оркестру, кожної хвилини могла бути тривога і марш! — на позицію, або в протинаступ...!

І якжеж не використати тих кілька вільних хвилин? Та скоро розвіяли нам цю ідилію. Залягнували нас. Пішла сотня за сотною, чета за четою. Перейшли вулицями міста, дорогою по під ліс і між дерева. Зупинились біля полкової кемади.

Скажемо гатили, ворожі батерії. Відбили вже два наступи. Але це шойно пригравка. Під вечір треба надіятися нових наступів, а може ще автра не дадуть спокою.

Моя сотня мала носити „спанських іадів“ на один відтинок, який найбільше потерпів від барабанного вогню. З першим транспортом пішов і я. Зайшов до команданта сотні. Симпатичний жидок чета, доктор хемії, родом з Буковини, м'який, бородатий. Досить любив його стрільці.

„Ну шож, краване, тяжко, га? Але не бієся, вже я тебе підпоможу“.

„Не треба мені твоєї помочі. Я сам собі дам раду з моїми гренадірами“ — відповів. (І ради не дав і сам погиб).

Вже пішло кілька транспортів, коли прибігає адютант: „Сотні вже не висилати, а я зараз до кур'єрного“. — Довідуєся у нього, що на півночі коло Зборова, прорвана лінія, цілий кур'єр відходить негайно назад до Бережан, там сідаємо на вантажні авт. ку, і в танець. — Пішли, сіли на німецькі авт. через місто, гостинцем понад став і далі. Приїхали за пізно, але ми не були з цього невдоволені. Місцесими

силами вдалося прорив зіткнудувати, крім одного невеликого відтинка. Ми закатувалися коло фільварку Брониславівка. Перебували, настає ранок. Все ще могла бути потреба, що вийнуть нас.

Короткий, але нагальний артилерійський вогонь, бранурний штурм і позиція відобрана. І майже в той-же мент приходять приказ: „Збірка, йдемо в село і знов автими швидко до Бережан, бо на Лисоні і в Потуторах фронт перерваний“.

Стрілячі каенуть: „до хресту несям, женися, а машиною не їхав. А на смерть, то їм спішно слати“. Нервовіні балачки та ріжні здогади. Це вже торкається нас близько, бо це наш полк, наші позиції. Посідали й поїхали. Пізніше німці, за весь час бою за Бережани, волині вдовж фронту якийсь висортований кур'єр, що називалося „пересуванням резерву“, а задавало багато мороки летунам і обсерваційним балонам.

Пізним вечером приїхали до Бережан. Стрінули старшину з полкової команди, прорив знов зіткнудувати. „Що за щастя“, — подумав кожний еґотично. — Розповідати цікаві річі. Коли ми відїхали, вже під вечір, був ще один дуже сильний наступ. Відбили. На радощах пересвідчені, що на тому кінці, бачучи в уяві цілий дощ відзнак за успішну оборону, поволали собі старшину на „бенкет“, який затягувався до пізної ночі. Стійки, не бачучи великої уаги й догляду джурних старшин, помучені тяжким днем, дрімали. Вся решта спала кріпким, або пияним сном.

(Продовження буде)

польського населення, а безбистичний посол Сеґейда в імені українського населення. Описав в міґістраті прийняв президент делегації духовенства всіх віросповідань, міської ради, федерації „Львівської обронуцької об'єднанні“, левояків та офіцерів резерву.

З Дубна подався президент до Кременця. По дорозі затримався в Субодовичах, де в громадському уряді витано його хлібом і сіллю, а одна в дівчат піднесла йому корову. На подвір'ї громадського уряду підвічкурвав президент, слухаючи українських пісень. Вечером прибув президент до Кременця, де обіди його зацікавлення обмежились до польського ліцею. Президент вислухав богослужіння в ліцеальному костелі, в товаристві міністра Станевича і Чернінського (цей останній тільки-що прибув з Варшави) відвідав Білокерницьку, де розташовані наукові академії кременецького ліцею. Після повороту до Кременця президент прийняв на ліцеальному гриші дефіляду молоді, в якій взяла участь молодь самоврядної гімназії, молоді українська і жидівська, пластуни, військова підготовка і молодь православної семінарії. ПАТ подає, що свято прийому президента в Кременіші відбувалося під настроями українсько-польського братерства.

Попозаудні відбулися в ліцею роздачі свідоцтв абітурієнтам. При цій нагоді відповідні промови виголосили візит. Понатовський і мін. Чернінський. В імені польських абітурієнтів відповідала Баранська, кажучи, що кременецький ліцей є осередком для польської молоді із закордону (себ-то з Рад. України! — Ред.). Та молоді є — мовляв — зв'язана з окраїною землею і бажає повернути на ту землю, щоб на ній працювати для рідчипосполитой. В імені абітурієнтів українців (яких є дуже мало, про що в своїй часі писав В. Серошевський — Ред.) промовляв Данильчук, кажучи, що українська молоді, якій впововано ідею братерства і співпраці різних національностей, піде тепер до ораїнних шкіл (не знати тільки, на котрі „окраїни“ — Ред.), щоб віддати народові те, що взяла з ліцею, щоб серед народу поширювати ту величність ідею. Український учитель своєю працею над дітьми добуватиме до сердець їх батьків, викладаючи їм значіння Польщі для них, що — даючи освіту всім національностям — не нищить їх властивостей, того, що вони полюбили.

Стільки подаємо за ПАТ-ом про побут президента польської республіки на Волині. ПАТ ще додає, що

„в тутешніх літописах буде записаний зрештою не вперше факт, тим разом особливо виразно, факт, що накидеться кожному неупередженому обсерваторові, що населення, яке заселює окраїни нашої держави, відчуваючи на собі багатодатні наслідки правління Найяснішої Річпосполитої, є зв'язане зі своєю Матір'ю такими сильними нитками, що їх не зуміло зірвати понад столітні брутальні насили нападників“.

В імені українського населення виступали з привітанням звичайно надніпрянські емігранти, шкільні діти або регіони-бестієти.

Годиться ще додати, що у зв'язку з побутом президента держави т. зв. червоної преси („Курер Червоної“), а за нею й Агенція Веходина починають поширювати прецікаві історії, які заносить історичними легендами. Так напр. в одному із сіл під Кременцем президент стрів на шляху пана-жову у виді закритого стола з хлібом і сіллю. Біля нього стояла „бабуся українка“ Олена Гаврилюк. Коли президент затримався, вона низько наклонилася й поцілувала його в руку і в лице, заявляючи, що нічого собі не бажає, тільки хотіла їм побачити „найшого пана президента і поблагословити його працю для добра нашого краю“. Президент поцілував Гаврилюкову і поїхав в дальшу дорогу.

Саме тоді, коли президент польської республіки розїжджав автомобілем по Волині, у Варшаві явилися найважливіші представники ІІ. Інтернаціоналу, щоб підтримати пенесіцію в боротьбі за втримання республіки і демократії. В анж 17. і 18. ч. м. з'явився у Варшаві: провідник бельгійських соціалістів і б. міністр закорд. сир. Вандервельде з жінкою (теж лідеркою бельгійських соціалістів), президент німецького парламенту Лебе, голова англійської партії праці Крейн, представник французького соціалізму Люкен та провідник латвійської соц.-демократії Кальніс.

Завданням вождів ІІ. Інтернаціоналу є боротьба з пошестою диктатури. А що на пошесть габібок коріни пуста в Польщі, то суди спрямували свої кроки до молоді представників соціалізму англійського, бельгійського, німецького, латвійського і французького.

У зв'язку з їх прибуттям ППС уладина вези-ку політичну академію в саді варшавського цирку під проводом батька польського соціалізму Б. Лімановського і марш. Дашинського. В саді цирку явилися пенесієвські організації з прапорами й оркестрами. Академію відкрив в імені латвійської організації ППС пос. Аршівський. Після нього промовляв Еміль Вандервельде, п-і Вандервель-

де, Павль Лебе, Крейн, сен. Лімановський, Кальніс і пос. Барлішкий. Академію закінчено походом під редакцію „Роботника“, а описав відбувся раунд на честь закордонних гостей у марш. Дашинського.

Змістом усіх промов чоловік представників європейського соціалізму були критика всякої диктатури, звідки вона не походила. Та чи властивість пенесією з підмогою ІІ. Інтернаціоналу врятувати в Польщі республіку і демократію, — це ще велике питання. Во саме тоді, коли у Варшаві осуджувало диктатуру, в Лодзі відбувся зїзд Безп. Більшовицької спілки з урядом, на якому полк. Славек, муж довіря марш. Піасудського, заявив, що „польська конституція мусить бути змінена і буде змінена“.

Хоч партії всіма силами протидіаються зміні конституції, то

„де їм нічого не допоможе. Польська конституція мусить бути змінена і буде змінена. Але яким способом? Для зміни конституції треба диспонувати в своїй двом третинами голосів. ББ має лиш одну третину, а перед собою суцільний мур противників, що стоять в обороні польських привілеїв. Отже клуб ББ хотів би ухвалити нову конституцію, не хапаючись насилля, не роблячи державного замаху і то голосами своїх противників. Вибірці, громадяни — мусять самі вплинути на послів, щоб голосували за зміною конституції. Так чи інакше — конституція буде змінена... Сам факт існування марш. Піасудського дозволяє в остаточному разі на устроєний експеримент. Але ми хочемо того вининити, хочемо, щоб послі ухвалили конституцію хочби під нагаєм громадянства...“

Одночасно в погрожуючій промові полк. Славек найшовся також уступ на адресу ППС і варшавської академії. Мовляв, робітнича маса має великі заслуги для здобуття незалежності Польщі. Але сьогодні найшла вона

„під проводом людей з ППС, що працюють проти держави, як: Ліберман, Діаманд, Квалінський, Жулавський. Треба тим людям відібрати організаційні станиці, на яких вони сидять. Добрі посади в касах хорих мусять тепер скінчитися...“

Щі одночасні маніфестації у Варшаві й Лодзі зайняли раз засвідчують, що боротьба між обома таборами: демократичним і профішійським загострюється та що обі сторони готувались до вирішення.

Англійсько-американські мирові заяви.

Англійсько-американські переговори в справі морських розбродів, які мають між іншим на меті також довести до скликання інтернаціональної конференції в справі морських розбродів, будуть мабуть успішні. Шонайменше так можна гадати на основі тих промов, які виголосили Меддональд, Гендерсон та американський посол у Лондоні генерал Доа.

Меддональд виголосив промову у швейцарському містечку Ласімаут, з якого він походить. Він заявив, що готовий у відповідному часі обговорити в Америці з президентом Гувером „проблему світового розбродів“. Далі він сказав: „В часі моєї виборчої агітації я весь час зазначував, що наші відносини до Зауочених Держав є однією з наших найважливіших проблем. Генерал Доа і я піднає нашої розмови ствердили, що ми маємо ті самі загальні погляди про світовий мир. Ми дійшли до думки, що треба загрозувати іншим народам або панувати над ними, або щоб заклачувати союз, ми не маємо заміру ставити інші нації перед докованими фактами, які вони мусять або прийняти або відкинути. Ми маємо ладити, що нам уласться виробити етіл, при якому могли би засісти всі нації в добрій приязні, щоб студіювати способи й шляхи до освітлення мира.“

Я маю надію, що англійсько-американські розмови, які тепер розпочинаються, переконать як великі, так і малі держави, що вони не спрямовані проти них. Мосути республіки по той бік океану виключає європейські зобов'язання та союз, однак ніщо не може підірвати ІІ, що вони не хочуть посягнути спільним інтересом мира та демократії. Поки ми досягнемо нашу мету, доведеться побороти різні перешкоди й поставити в належній межі конкуренцію. Таке є велике завдання, яке ми обговорювали з генералом Доа. Я пропону націю без різниці партії співпрацювати з нами, дати нам довіру й уможливити досягнення до кінця доброї справи“.

Генерал Доа у своїй промові між іншим заявив: „Люди не виходять тепер з рубин річки на світо міру. Факт Кельога був першою спробою дати мирну й легку форму виголою людськості до мира. Отже скрізь не хотять задоволятися тим лабством, але піти далі й обговорити спрону, як можна осирити мету пакту Кельога. Скрізь на увазі волі зробити пакт Кельога наставою світової доби мира.“

Першим шкатутиним кроком на шляху до

освітлення мира є розбродівний флот. Тут мусять працювати в найтислішому зв'язку між собою і політики і знавці.

Конференції в справі розбродів не дозела до нічого наслідком невідповідного складу самої конференції. При розважанні справи розбродів не можна на тіл самій конференції даяти одна-кої права політикам і знавцям. Англія й Америка досі скидали відповідно на себе яку за неуспіх конференції в Женеві. Тепер обидва народи годяться між собою, що при укладі цієї конференції зроблено помилку, якої не можна повторити“.

Промова Гендерсона була дуже ентузіастична. Він заявив, що між англійськими та американськими народами ніколи не було й не може бути ворожбачі. Її повторено швидко. Та тепер обидва держави спільно і в добрій приязні почнуть працю над заведенням світового мира.

Відгуки дня.

ТЯЖКИЙ ОБОВ'ЯЗОК.

Вирвався мені раз у фейлетоні, що хто зложить датов на „Вакціліну Осело українського письменника“, тому я написав фейлетон на його ворота. Призначив, брав я не тільки на позовину серйозно і майже не припускав, що прийматись колись додержати обітницю. Миг би я не додержу-вати її, адже інші ні уряди, ні школи, ні дозвіль-ки зобов'язані не додержують, але — бовіси. Ануж зменшиться величність назви склянки і „Сова Письмеників“ матиме до мене заль. Ти підів людей (скажуть), ти обіцявав злоті! гори, а нічого не дал (закинуть), ти тепер мусиш зі своїм кишені доплатити решту (це остання перо-альє, але страху мені наждає!).

Щоби не наразитися на закиди, виголосю свою обіцянку.

Дістав я лист (виписую уривки):

„Вд. Пана...“

Від довгого часу чую коло себе плаття і хар-кання різних осіб, знамих і не звичних. Але плаття і харкають, або тільки платять, або тільки харкають... А що в тім їх діляння є велика зоті-вість, то видно, що хтось тут дріфтує... Я до ні-чого не почуваюся, до жалого алого втичку, па-дежу до українських товариств, плату якляки, а що міде не хожу, то це тому, бо не бажаюся і не люблю веселих людей. Найгірший злочинець є переслуханий, а мене заслухали пошачо... Про-шу мене встати в оборону, а ворога моїх осудити... Від себе їх діляння називаю „харканіє осудити“.

З поважанням
(тут підпис)

Отільки лист одного з жертводавців.

Шановний Пана Жертводавче!

Перше речення Вашого листа мене ні трохи не здивувало. Що в нас на когось, чи коло когось илюють, хоч не мають причини, то це загально-приятний аначай. Найчастіше буває, що в тім є той, який сам має нечисту совість. Що в тім є „велика подібність“, то це також не дивога. Жа-ден парі на світ не зміг так zorganizовано і со-літарно робити... дурниці, як ми. Дирігентів у нас досить, тільки на добрих посуха. Тому не дивуйте-ся, що я у Вашім місті аналізуєсь дирігент, ще але дріфтує. Скрізь я того бачу уже на наших концертах, а не дивуюся і не хвилююся. Що я належите до товариств — це не є заслуга, а що я платити писалики — це обов'язок кожного члена. Зате великою провинною Вашою є, що не бажаюся і не люблю веселих людей. Життя ворога, доки-буде багатіє, як не на смертній? А досить буде багатіє, як не на смертній? Не думайте, що це ті, які річно смі-ються з себе чи з других. Ні! Найвеселіші люди не ті, які ніколи не сміються, а платять навіть тоді, як несуть гроші до каси. На них ви дивітеся, їх підставляйте, а ними приставайте, а буде Вам весело і буде багатіє добре, бо за дурно. Пи-шете про суд якийсь, про переслухання... Нічого з цього не вийде! Бо... бо... ануж не Вам тільки так властиві? Ануж не тільки опитива, чи аку-стична омана? Зрештою Ваше місто здала відо-ме, як пристає для смерті. Може там повітря таке сухе, що люди мусять процитувати ангелів.

По моєму найліпше робите, коли самі по-читете харкати і платити, або тільки харкати і тільки платити а вкінці ще й зачате на те-всь

З поважанням

Galaktion Tinka.

P. S. Від нині жертви вижте 100 зод. прийма-ються в подяку, але без фелатону на ворота.

Французький кабінет прийняв плян Юга.

З Парижа повідомляють урядом, що рада міністрів під проводом президента республіки розглянула в односторонній приватній сесії Юга, а зарано рішила розпочати переговори з іншими інтересованими державами в справі його ратифі-кації. Брїя алає справоздання про свої перего-вори в Мадрид.

Троцький та більш.-англ. переговори.

„Фос. Цтг.“ повідомляв, що у вступних неофіційних переговорах між Москвою та Лондоном у справі навчання дипл. взаємини між СРСР і Англією починає відігравати важну роль Троцький. Один із визначних представників нар. комісаріату для закорд. справ відвідав Троцького в Паргоролі та радився з ним у справі договору, який СРСР закінчив би з Англією, колиб навчало дипл. взаємини. Інтервенція представника уряду СРСР в англ. посольстві в Паргоролі, який офіційно мав на ділі справу візи для Троцького, була в зв'язі з посередництвом Троцького та мала за мету висловити, чи англ. уряд не погодився би прийняти Троцького як надал. більш.-англ. посла, який під час нещодавніх конференцій передискутував би справу навчання дипл. взаємини.

Англійський парламент.

Отворення англійського парламенту визначено урядом на день 2. липня 1929.

Кенуорті англ. амбасадор у СРСР?

„Дейли Телеграф“ повідомляв, що соц. член палати громад Кенуорті буде англійським амбасадором у Москві, колиб відновлено дипломатичні взаємини із СРСР.

СХС. вертає до парламентаризму?

У Білгороді кружляють чутки, про планування реконструкції кабінету. Прем'єром став би мін. закорд. справ Маринкович. У політ. колах кажуть, що реконструкція кабінету вже постановлена в рішучих колах і що це треба вважати першим кроком повороту до парламентаризму.

Процес комуністів.

У комуністичним процесі покінчили переслідувати обвинувачених. Останній обвинувачений (асист. варш. університету) до вини не признається. Каже, що до комун. партії не належить, але признається до комуністичних переконань.

Перший св. атаман В. Крупицький, поліцейський, який переводив ревізію у гол. обв. Стедха і тайний агент Вудний, який під час візиту комуністів у Данцігу був там і інвентував обвинувачених. Дальша розправа в п'ятницю 21. червня.

Президентова запросила мурина.

Жінка президента Зв. Держав Гувера запросила до Білого Дому на чай муриногого посла. Це викликало велике обурення в під. стейтах. Один із сенаторів (із дем. партії) висловив проєкт резолюції, в якій Гуверові поручається „пам'ятати, що свій час, побут у Біл. Домі завдає і під. стейтам“.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 887 50—885 00, канадський долар 880 50—880 50, чеська корона 0 26 40—0 27 60, австрійський шілінг 1 25 25—1 25 50, румун. лей 0 05 00—0 05 50, французький франк 0 34 50—0 34 80, швейцарський франк 1 71 50—1 72 00, фунт стерлінгів 43 50 00—43 50 00, радянський червонець 17 50—18 00.

Золото: 80 ворон 36 35 00—36 60 00, 20 франків 34 20 00—34 50 00, 20 німецьких марок 41 25 00—41 50 00, 10 російських рублів 46 00 00—46 00 00.

Срібло: Австрійська корона 0 68 90—0 69 00, австрійський корон 3 25 00—3 25 00, австрійський флорин 1 65 00—1 67 00, російський рубль 2 60 00—2 70 00, копійки за рубль 1 30 00—1 35 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 44 50—45 50, пшениця селянська 00 00—00 00, жито галицьке 24 50—25 00, ячмінь галицький броварський 00 00—00 00, ячмінь на млин 00 50—21 50, ячмінь пастбищний 00 00—00 00, овес галицький 22 50—23 00, кукурудза румунська 32 75—33 75, барбадоса промислова 0 00—0 00, фасоль біла 00 00—00 00, фасоль колірна 00 00—00 00, фасоль красна 00 00—00 00, горох білий-Вікторія 49 00—51 00, горох білий 35 50—37 50, бобів 25 75—26 75, жовта паст. і аерні 00 00—00 00, вики 30 00—32 00, сіно солодке краєве правове 7 00—10 00, сіно солодке правове 4 00—5 00, гречка 30 25—31 25, лави 65 00—67 00, зубів синій 25 00—26 00, ріпак озимий 00 00—00 00, мука пшенична 30 при. 00 00—00 00, мука пшенична 65 при. 75 00—76 00, мука житня 70 при. 47 00—47 00, гриски кукурудзяні 00 00—00 00, мука кукурудзяна 00 00—00 00, отруби житні 14 25—14 75, отруби пшеничні 14 75—15 25, крупні гречані 60 00—62 00, пшени 00 00—00 00, крупні ячмінні 43 00—45 00, пшеник 42 00—43 00, просо краєве 00 00—00 00, макуха льняна 15 00—16 00, конюшина краєва 00 00—00 00, мак синій 120 00—130 00, мак синій 90 00—100 00.

Провідник французьких радикалів за звільненням Надренії.

Париська газета „Республика“ опублікувала статтю голови радикальної партії, посла Далла, в якій він каже, що порозуміння між Гувером та Медономальдом мусить приспівити зближення між Францією та Німеччиною, яке завсіді обстоювала радикальна партія. А не зближення тоді досягнути без звільнення Надренії, тим більше, що від і. вересня на основі плану Юнга Франція мусить сама платити за утримання свого війська. Тому Франція мусить зяти на себе ініціативу в цій справі, а не чекати, поки на неї почнуть тиснути бувші союзники.

НОВИНКИ

— Процесійний похід на оба львівські цвинтарі відбудеться дня 23-го ц. м. в неділю на Янівський, а в понеділок 24-го ц. м. на Личаківський в тій самій годині: 2 30 попол. Збірка біля Пресображенської церкви на вул. Рутівського.

— З нашого театру. Довідемося, що нова дирекція театру „Кооператив Український Театр“ у Львові, що відістане знімається в одно зі станіславівською трупною театру ім. Тобилевича, занегажувала найталановитішу артистку на наших землях по цьому боці Збруча п-ню О. Кривичку, яка досі грає ще в театрі під дирекцією Г. Стадника.

— Голосно й виразно. „Інститут дослідів господарської конюкттури“ у Варшаві дійшов на підставі глибокої аналізи до висновку, що цього року не можна сподіватись основної зміни на краще.

— Авта гуляють. На розі вул. Льва Сапига та Вишневецьких заударилась учора вечір аж три авта; одно з них було міське, ватажне. Одна таксіва вийшла з цієї зустрічі з дірами. — У подуде автова сикавка „Смок“ їхала гасити пожежу на вул. Ягайлонській 11. Напроти антики Етінгера віхла вона між трамваї і сільську фіру. Щоби їх виминути, шофер наїхав на ліхтарню, відбився від неї і вивернувся з авто. Кількох пожежників ранених і один тяжче. Пожежники не вважаючи на свої рани, поїхали гасити пожежу.

— Розправа проти бувш. міністра Чеховича. Розправа перед Державним Трибуналом проти бувш. міністра Чеховича почнеться 26-го ц. м. і протягнеться три дні. У склад цього трибуналу входять: Бол. Белявський, Йосиф Бек, Антін Богущкий, Ал. Ледницький, д-р Ярослав Олесницький, Олекс. Рачинський, Адольф Суліговський, Вацлав Шуманський, Ст. Тугут, Тад. Томашевський, Л. Желіговський і Петро Зубович. Участь публіки на розправі буде дуже обмежена. Обвинувачуватимуть пп. Ліберман, Перацький і Вижиговський. Воронитиме адв. Пасхальський. Акт обвинувачення заступає соймовий внесок з пяти закладами.

— На селі недобре. Пишуть нам: У Чижикові в квітню неділю відібрав собі життя вистрілом з револьверу тутешній коваль Міхал Ратушинський. Кажуть, що „з розкоші“. Минулого тижня невисліджені злодії закрилися до місцевої церкви, розбили скарбонку і забрали 133.80 зол. Дивне, що на розбитій скарбонці лежала „мужеська“ каска, якої злодії не ткнув, лише „бабська“, а в цій другій були також гроші. Дня 19. червня ц. р. з потуги в 8. год. веч. зі Львова до дому верталась адова Катерина з Крупських Луцька, родом зі Стариска, яворівського повіту. Якийсь бандит ударив її по голові тупим залізом і убив на місці. Не знати, чи в гру входила жінка чи спадщина. Слідство покаже. Ділося це на загумінах 100 кроків від села. Як на одно село, то на раз хіба досить. Одним словом: нездорові відносини починають проявлятися по наших селах. — В. Р.

— Львів може навчитись дечого від Вінниці. Один наш адвокат пише нам таке: Недавно мав я нагоду заступати цивільну справу в Городській Суді у Вінниці. Ведення розправи і порядок у суді були для мене правдивою несподіванкою. На сазі розправ є окремі місця для адвокатів, які заступають сторони в часі розправи, а окремі місця для адвокатів, що ждуть своєї черги. Суддя веде справу без опієніння, сторони ждуть спокійно і з належною для суду повагою, протокол з розправи списується на машині через вправного стенографіста. Коли зятя на увагу відносини, які панують у городській міській суді для карних справ і заміських у Львові (давніша Секція II і III), де нема не тільки відповідних місць, але і кіс для адвокатів, де розправа відбувається часом з кількогодинним опієнінням, де по саях розправ панує натовп і неспокій до найвищій степені, то зі здивуванням приходиться до висновку, що провінція випереджує Львів, який повинен бути зразком для цілого краю. — О. М.

— Виховуюча пісня. Дістаємо такого листа: Бувачи на візитній школі в Вишній Мазі

ствердив я факт, що вчителька Софія Гравєська співала зі школярями таку пісеньку: „У попа була собака, піп П. любив, вона вкрала кусок фляки, піп П. забив... і т. д.“ — о. Омелян Радзівський. — Який коментар можемо ми додати до цього? Не від нині знаємо, що деякі вчителі, пороже нашій національності, що вчать наших дітей, підбирають такий „репертуар“, щоби якнайкраще виконати свою педагогічну роль по своему розумінню.

— Рідкий самогубець. У Заманастирі біля Тернополя повісився на старій краватці 97-літній Вартоломей Люданчук; він притягав краватку до поручка залізного ліжка, притиснувшись до нього, і оглянувшись на неї, чи його смерть була наслідком поїшення. На кожний випадок або сам старець або хтось з тих, що ждали на його смерть не міг смерті „діждатись“.

— Антисемітизм у Познані. Власники деяких ресторанів і каварень у Познані під натиском деяких польських організацій вимовили в себе працю жидівським кельнерам. Міська рада Познані разом з управою виставки повинна би ще знатись тим, щоби кожного жиди, що приїжджає на виставку, а може дати дещо заробити, — хрестити на час його побуту. Нехай чужинці, що приїжджають туди, знають, що жиди у Польщі нема.

— Річні вістки. За перше чвертьріччя цього року ввезли в Польщу 46.942 осіб, з чого 4.230 поїзав море. За той час вернулось до Польщі 5.446 емігрантів, з чого 941 з поїзав моря. — Франко-румунський банк у Букарешті проголосив банкрутство на мільярд левів і прохав мораторії. — Примусову відпустку дістав шеф кабінету міністерства державної оборони в Празі генерал Ванерек за те, що за його урядування загітав Філіоут мін. заміняється шпигунством. — Ректорат віденського університету виключив з трьох студентів на один семестр за антисемітські демонстрації; демонстрації не втихли. — Летуни французької „Жовтої Птахи“ Ассолья, Льоти та Фейр дістали відзначення почесної легії. — Німаше міністерство внутрішніх справ заборонило перегони авт на прилюдних шляхах. — Під час пожежі в нім. містечку Гегенавдорф один дим опалився; там наїхали машини та ручні кріси. — Форд випускає велику частину своїх авт як виробничі таксіви в Нью-Йорку.

— Письменники й політика. Димітрій Флаоф кинув у „За Свободу!“ докір на адресу ряду польських письменників, що вони не заявили свого ставовища щодо антисемітських демонстрацій у Львові та в Познані. На це відповіли проф. Ю. Кален-Бандаровський у „Голосі Правди“ та ін. аргументом: „Те, що мусили при кожній зміні маніфестувати в царській Росії російські письменники, те, — на щастя, не мусить входити в обов'язок діяльності польських письменників, які творять у конституційній державі“. Ю. Кален-Бандаровський ставив в обороні поваги ряду письменників, які не повинні анікувати свій авторитет займаючись тими випадковими справами, забуваючи при порівнянні протестів російських письменників і польських одну подобию: один протест Толстого, Короленка або Горького в царській Росії мав більший вплив і саяв дальші, ніж можливий збірний протест сучасних польських письменників. Польські письменники не будуть відчувати це і тому воліють мовчати.

— Почесть для письменника. В околиці Пресдена в Радельбейль відвідав могилу відомого автора повістей для молоді Карла Мая провідник Індіяні „Уайт-горс-Ігаль“, що приїхав до Німеччини. На могилі Мая виголошено промову, в якій підкреслено заслуги цього письменника для звеличення Індіяні. Провідник Індіяні надав жінці Мая почесний титул „Індійської княгині“.

— Людоїд мужеським Ідеалом. Празька преса повідомляє, що провідник циганської моддавської банди Олександр Філяк дістав до анжичі лист від одного розведенні в Кишині, в якому вона пише йому про свою любов. Вона пригадалась йому на розправі чотири тижні та чула його. Це її вистачає і вона хоче стати його жінкою без огляду на те, що його засудять імовірно до смертної вироку. Він є І. Ідеалом і вона розуміє його, хоча його руки сплямнені людською кров'ю.

— Менше грошей з димом. У Варшаві відбулися загальні збори союзу тютюневих дегатів. Зі звіту союзу виходить, що споживання тютюну наслідком підняття ціни дуже зменшилось. Протягом місяця державний польський монополі стратив яких 3 мільйони зол. Для покриття цієї страти монополі проєктують зменшити ціну збігу дегатів з 9 до 5 відсотків. Шкапо, чи курці менше курять з огляду на дорожнечу тютюну, чи деякі такі відважились від курення.

— Українські танці в Америці. Наддніпрянський танцюрист, Василь Авраменко, що деякий час пів балетову школу у Львові, в анжичі рік тому до Америки, має там чималі успіхи. З американської преси довідемося, що в Нью-Йорку був 19. травня попис його балетові

у Львові, в Самборі, Сокалі. Стрию та Яворові. Гасло постійних зборів поголовної дрібної ошадності через збірники товариства „Ошадність“ і кооператив підтримує кріпко також „Репізіційний Союз Українських Кооперативів“ і його видавництва. Спільними силами обидвох організацій, при допомозі усієї української преси, ця товариства утримуються чимраз кріпше в загальній opinii та здійснюється чимраз краще, передовсім у краєвих та повітових банках і сілських ошадно-позичкових кооперативах.

На жаль, мале число членів Т-ва (120) не дає йому змоги поширити пропаганду за господарністю та зорганізованою ошадністю. Біліс „Ошадності“ з 31. 12. 1928 р. вказує, що на пропагандистичну діяльність, себто на брошури, листочки та друки — Т-во могло витратити тільки 1.096 зол. 27 гр. Кошти завідування вносили лиш 134 зол. 16 гр., бо льокаль, урядовця та більшу частину інших адміністративних видатків покрив „Центробанк“, як централізація кас українських кооперативів. Рахунок зисків і strat вказує недобір на 1.133 зол. 82 гр. Цей недобір є самозрозумілий в Т-ві, що веде тільки пропаганду. Щоби на покриття цього недобору за перший рік існування Т-ва не зужито його власного майна (1.201 зол.), центральні економічні інституції зложили на що цял за протязі бжжучого року окремі датки. До товариства зголошуються нові члени, зрозуміння для його праці як і її висіди зростають, тому з всяка надія, що праця „Ошадності“ піде в будучині ще краще і живіше.

Над одним звідомленням та білісом Т-ва розвинулася (під проводом о. Даміана Лопатинського) жива дискусія, в якій промовляли: дир. „Дністра“ Колтунок, дир. РСУК Филипович, голова Ради РСУК інж. Павликовський, дир. „Центробанку“ д-р Кость Левицький, О. Савенч і О. Луцький. Всі бесідники підкреслювали потребу існування окремого товариства для пропаганди за ошадністю та господарністю, добрі висіди дотеперішньої праці та подивали внески на дальше поширення впливів та матеріальне забезпечення товариства.

По справозданні контрольної комісії з провірки рахунків та білісую товариства збори ухвалили (на внесок дир. Филиповича, як референта контрольної комісії) прийняти пропози-

ний зборам біліс за 1928 р. та ухвалили абсолютною Дирекції товариства і Надз. Раді. Поза цим одночасно ухвалили перенести білісний недобір в висіди 1.133 зол. 82 гр. на наступний рік з тим, що з датків вплачених вже в 1929 році центральними установами на покриття недобору утворюється окремий фонд і ним цей недобір покривається.

Дирекції товариства доручили збори приступити до видавання спершу хочби чвертьрічника, як пропагандистичного органу товариства. Цими ухвалами вичерпано порядок нарад і збори покінчено.

Таки члени спричинені світовою конюктурою і ще більше особливою державною господарською політикою, розбудили в українським народі свіжі сили взаємної самопомочі. Поліпшена організація праці в усіх наших індивідуальних господарствах та суспільних установах, господарність та ошадність на всіх ділянках життя і праці, вперте організування постійних і поголовних, хочби й найдрібніших готівкових ошадностей для розбудови власних кредитових кооперативів, поступення розбудова незалежним, власним кредитом чимраз то нових моторів народнього господарства — ось і велика програма нашої дальшої праці. Ця програма буде здійснюватися тим скоріше, чим більшою буде пропаганда товариства „Ошадність“. Щоби ця пропаганда як слід поглибити та поширити, вся українська суспільність повинна підтримати товариство „Ошадність“ масовим приступленням в його члени. Членський уділ вносить тільки 10 зол., вписове 1 зол. Вписи приймає товариство в бюрох „Центробанку“ (Ринок ч. 10).

Лист до Редакції.

Ще про термін „руський“.

На бажання намічених українських співробітників „Руху Слов'янського“ у Львові, заявляю, що лист до редакції цього журналу підписаний ними і мною в справі термінології „руський“ уживаний агаданим журналом, помітив я на сторінках „Ціла“ без попереднього порозуміння з ними.

Львів 20. червня 1929.

Д-р М. Рудницький.

3 театру.

Великий Міський Театр. — Опера Бетовена „Фіделіо“, виставлена оперовою школою Консерваторії Польського Музичного Товариства у Львові.

Вчорашня вистава відомої та цікавої своєю змістом, музичним обробленням і ще більше своєю історією опери Бетовена „Фіделіо“ інтересна для нас не так своєю постановкою і мистецьким виконанням, які не належали до дуже вдатних, але радше тим, що брали в ній участь і денні наші співацькі сили. Всі вони виступали в тій опері як учні оперової школи львівської Консерваторії при Польському Музичному Т-ві, яке цю оперу і виставило.

Споміж усіх молодих адептів оперового мистецтва на перше місце вибила цього вчора без сумніву панна Ірина Туркевичівна в ролі Марцелли як культурний і вишній ордуванням голосом так і вдатною сценічною грою. Пання Ірина Туркевичівна відома нашої громаді у Львові та в краю з концертної естради. Перед кількома літами концертувала вона як солістка з „Бандуристом“, що влаштував концерти в цілому краю. Самозрозуміло, що тепер культура її голосу поступила дуже вперед. Титулову партію Фіделіа (Леонора) відтворювала Юлія Преторіус. Вона розпоряджає гарним голосовим матеріалом, але голосом орудує ще менше справно. В другій частині опери співала багато краще ніж у першій, де, видно, трема робила своє. В акторськом відношенні видно було в ній багато старання та зусилля. В невеличкій партії Дон Фернандо (міністра) симпатичним був п. Стефан Сніжик (ще не давно співав він у нашому театрі), що розпоряджає великим голосовим матеріалом (бас), та орудує ним уже значно краще ніж минулого року, коли то він співав у концертній постановці „Аїди“ під проводом проф. Заремби. Споміж інших виконавців слід назвати И. Зарицького, що має симпатичний голос, але слабо ним орудує. Сценічно справляв він зі своєю роллю вдатно. Поза те треба згадати про партію Фльорестона (тепер яку відтворював І. Гляди. Диригував д-р А. Солтис.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:
П'ятниця 21-го, г. 7-30 веч. „Вишневий сад“ Чехова. Виступ театру Станіславського.
Субота 22-го, г. 3-30 попоз. „Сивільський пируанк“. Гостинний виступ О. Озегіної.
Субота 22-го, г. 7-30 веч. „Одруження“ Гоголя. Виступ Театру Станіславського.
Малий Театр:
П'ятниця 21-го, г. 7-30 веч. „Пігмаліон“. Гостинний виступ А. Венгерка.
Субота 22-го, г. 7-30 веч. „Пігмаліон“. Гостинний виступ А. Венгерка.

Кіна.

„Аполло“: „Спортовець із любови“.
„Козьмоусь“: „Козак“ (Толстого).
„Лев“: „Пат і Патахов як герої“.
„Льва“: „Демон копаньї золота“.
„Марусянка“: „Мусиш зі мною оженитися“ і „Серенада“.
„Ола“: „Жертва кабарету Гонг-Конг“.
„Пала“: „Царський післанець“ (Бартоломео Пала).
„Пав“: „Божевільна одної ночі“.
„Пасаж“: „Свій“ (Ед. Пола) й американська комедія та Гомовіт тиждень.
„Уліха“: „Знак Зорі“ (Дуглас Фебр-бенкс).
„Фатаморганга“: „Царський курер“ (Жиль Верна) з Наталією Ковалко, Моз-жувініч і Гайдарович.
„Химера“: „Осміт сонця“.

Програма радіо.

Субота 22-го.

Льондон (338). 22-35 Композити Гайда-ла Вуд.
Париж (1744). 22-15 Музика до танців Берлі (3754). 20-00 „Тит“ опера Мондарт.
Відень (5199). 20-00 Часовик; Капел-дега музика.
Давентрі (4823). 28-00 Симфонічна оркестра.

Міліно (3042). 17-00 Квінтер.
Будапешт (545). 19-35 Опера. 21-30 Мад-ярські пісні.
Ленінград (1000). 19-00 Популярний концерт.
Москва (14423). 10-30 З опер і опереток.
Харків (1680). 18-00 Камерний концерт.
Київ (773). 19-30 Популярний концерт.
Мюнхен (5367). 20-15 Веселий вечір.
Познань (3398). 19-15 Музична інтер-людія.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабівнич.
Сьогодні:
22.VI Маруся Богуславка.
23.VI Вій.
Сьогодні:
24.VI Осинія Маневри.
25.VI Бакар.
26.VI Чесна Зузана.
27.VI Тітка Чарла.
Готується до постановки: „Доріна“, „Веселий при ліхтарях“ і „Захар Беркут“. До Театру заангажовані: артистка Театру Львівської Кооперативи і Т-ру п. Стадника п. Бенназеса, п. Ци-сикова, а також директент тижня театру п. Цицик.

Український Театр під дир. Ів. Когутника.

Глинина:
Субота 22.VI. „Пташник з Тирозю“, оперетка.
Неділя 23.VI. „Чар мундуру“, оперетка.
Понеділок 24.VI. „Чесна Зузана“, оперетка.
Миколаїв:
Вікторок 25.VI. „Маруся Богуславка“. Середя 26.VI. „Пташник з Тирозю“, оперетка.
Четвер 27.VI. „Чесна Зузана“, оперетка.
Вписи до 4-о кл. школи вправ (ді-вочок) при 11-й Держ. Сем. учит. шк. у Львові вул. Стршала ч. 3/1. пов. (бівна Ісаконича) відбудуться в днях 28-го і 29-го червня 1929 р. в год. 9-12 раню і 4-6 попоз. 2286 1 3

Дирекція державної гімназії з українською мовою навчання в Тернополі подає до відома, що вступні іспити до класів 1-ої на шк. рік 1929/30 відбудуться до 28. червня, а також іспити до класів висшнх (II-VIII) від 29. червня 1929. — Дирекція гімназії. 2280 1-1

Оповідка. Доводиться до відома української еміграції в Польщі, що в Українській Станиці при м. Каліші відкрито вписи учнів до гімназії імені Т. Шевченка на 1929-1930 шкільний рік, до класів: підготовчої (діти від 8-12 р.), першої (від 9-13 р.), п'ятої, шостої і маторальної (без ріжннці віку). До гімна-зії мають право вступу буші інтерно-валі арій У. Н. Р. та члени їх родин. Учні гімназії користуються даровим помешканням у загальних бараках, а в разі можливості й харчовою допомогою. Прохання надіслати на імя Директора гімназії Kalisz, агулунка росії. N-о 61. з такими відомостями: 1) Рання, імя та прізвище просителя. 2) Частина, що в ній служив. 3) Рік, місяць і дата народження учня. 4) Попередня освіта. Вступні іспити від 9. вересня. — На-вчання в гімназії розпочинаються від 15. вересня. — В. Андрієвський, директор гімназії.

Прогулянка на Лисоню. Для ашану-вання пам'яті похлихтн Усуусін на Лисоні коло. Бережана уладжуємо прощу в дні 23. червня п. р. — Вийзд з Лича-кова год. 9-08 раню, відзд з Бережана 16-43. Призд на Личахів год. 20-12 м. — Повідомля знайомих. — Ініціативний гурток.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

В СІЛ'ЯКІ годинниварсько-юварські роботи виконує найстаранніше Домбровскі-Розаженскі Львів (Готель Жоржа) вул. Ахадемича ч. 2. 1366 а) 34-9

ЦЕГЛУ СІХІВСЬКУ першої якості по цінах конкурентних доставляє вагонами. — Я. Найшовер, Львів. вул. Стрийська ч. 26. Телер. 48-37. 2285 1-3

ДІЯК іспитованим, квалітер з тенора-вими голосом, вправний діригент зору, пошукує посади. — Зголошення Кооператива, Радруж, п. Гориньч. 2282 1-1

ГАРНИЙ і рентоний скелп хоріваний на проміній дешеве до набути. — Зголошення писемні до Союзу Українських купців, Підвазе 9. 2281 1-1

ЛВІВСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО прагне до рухливого пана, що має знання з українськими інституціями як співа-вля в зисках без вляду. — Зголошення до Бюро оголошень Брива, Львів. вул. Косцюшка ч. 2. 2279 2-4

ПОШУКУЮ товариша до Америки такого, що був в Америці, постра-влює, що буде між найшидше китихи, кошта подорожжї має сам покрити. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ п. „Добра нагода“. 2283 1-1

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше и-гражений у найбільшій годиннивар-ській роботі Івана Зельтегера в Львові, пл. Марійська ч. 3. — З прохання просимо репаратії присилати поштою. Староюди дамські годинники пере-роблює на ручні. 3 6 17-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст вежур аеріалк, серах і захути
Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгенон. 17-30

Д-р Роман Комаринський
веде адвокатську канцелярію
в Городенці (проти Суду)
2281

24 зол. СТОЛОВОЕ НАКРИТТЯ 24 зол.
з хінського срібла: 6 ложок, 6 вилок, 6 ножиць і 6 ложочок тільки з
Б. ГРИНБЕРГА, Львів.
вул. Симіуська ч. 4. Тел. 59-1

Присилайте передплату!